

вање и земљишта за подизање зграда које су им потребне.

Угаљ и дрва из државних рудника и шума уступаће се Савезу и задругама по режијским ценама.

Х Прелазна наређења

Чл. 83. — Изузетно могу се примати у Савез задруга државних службеника такође и задруге службеника самоуправних тела и комора, а исто тако могу овакова лица бити и чланови појединих задруга државних службеника, пошто испуне исте услове као и државни службеници.

Чл. 84. — Савез и све његове задруге дужне су да у року од једне године саобразе своја правила одредбама овога закона. За ову измену правила довољна је проста већина на скупштини заступљених гласова без обзира на друкчије прописе правила односно броја задругара и гласова потребних за измене правила.

Уредба од 5. децембра, 1920. год., објављена је у Бр. 292. Службених новина од 30. децембра, 1920 год.

Уредба о изменама и допунама од 12. маја, 1928. год., објављена је у Бр. 107. — XXXV Службених новина од 12. маја, 1928. год.

Закон о изменама и допунама од 3. новембра, 1931. год., објављен је у Бр. 263. — LXXXII од 10 новембра, 1931. год.

ПРАВИЛА

1 Бр. 37354. — О. од 12 новембра, 1931 год.,

о полагању државног стручног испита у ресору Министарства трговине и индустрије

Чл. 1. — Чиновнички приправници Министарства трговине и индустрије и подручних мустанова могу бити постављени на једно чиновничко службено место само ако поред испуњења осталих услова положе државни стручни испит, прописан овим правилима.

Чл. 2. — С обзиром на струке, полагаће испит према посебним прописима:

- а) Наставници трговачких, занатских и других стручних школа;
- б) Чиновници Државне хипотекарне банке;
- в) Чиновници Управе за заштиту индустријске својине;
- г) Чиновници Контроле мера;
- д) Чиновници Државног завода за унапређење индустрије и занатства.

Остали чиновнички приправници у ресору Министарства трговине и индустрије, полажу

државни стручни испит, према нижим одредбама.

Чл. 3. — Приправник мора да се упозна са свим гранама службе и свим званичним пословима концептних односно концептно помоћних, стручних или канцеларијских чиновника, те је и задатак испита да кандидат покаже потребну спремину за такав рад.

Чл. 4. — Државни стручни испит се полаже према томе коју школску спремину кандидат има и какве функције врши.

Чл. 5. — Приправници са факултетском или њој равном стручном школском спремом полажу државни испит према својим специјалним функцијама, које врше, из једне од ових група:

- I. Административно-правне групе и
- II. Инжињерско-техничке и хемијске групе.

Чл. 6. — Испит из административно-правне групе састоји се из два дела: општег и посебног (економско-политичког).

Чл. 7. — А. Општи део испита обухвата:

- 1) Теорију административног права у најглавнијим цртама с обзиром на примену у Министарству;
- 2) Позитивно законодавство;

- а) Устав Краљевине Југославије;
  - б) Закон о Државном савету и Управним судовима, Закон о Главној контроли, Закон о чиновницима, Уредба о организацији Министарства трговине и индустрије, Закон о уређењу врховне државне управе, Уредба о подели на одељења Претседништва министарског савета и Министарстава, Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја, Закон о унутрашњој управи, Закон о банској управи; Закон о општем управном поступку са изменама и допунама у њима; Закони који се тичу Народног претставништва, Закон о удружењима, зборовима и договорима, Закон о смањењу припадности;
  - в) Закон о Државном рачуноводству, Закон о таксама и Правилник о извршењу истог;
  - г) Закон о радњама и обртном реду; Трговачки закон, Закон о акционарским друштвима, Закон о берзама, Закон о мерама, Закон о испитивању чистоте злата и сребра, Закон о општинској мерини, Закон о општој царинској тарифи, Закон о увозу на прераду, Закон о коморама и њихове статуте;
  - д) Закон о Државној хипотекарној банци, Закон о Народној банци, Закон о управи за заштиту индустријске својине, Закон о Државном заводу за унапређење индустрије и занатства;
  - ђ) Закон о средњим школама, Закон о Српској краљевској трговачкој академији у Београду, Закон о средњој техничкој школи у Београду, Закон о женским занатским школама, Закон о мушким занатским школама.
- Б. Посебни (економско-политички) део обухвата:

Опште познавање економско-финансијских наука, привредне структуре Краљевине Југославије, трговинске, индустријске и занатске политике Краљевине Југославије, банкарства и кредита.

Чл. 8. — Испит из инжењерско-техничке и хемијске групе састоји се такође из два дела: општег и посебног.

А. Општи део испита обухвата само позитивно законодавство, и то:

- а) Устав Краљевине Југославије;
- б) Закон о чиновницима, Уредба о организацији Министарства трговине и индустрије, Закон о уређењу врховне државне управе, Уредба о подели на одељења Претседништва Министарског савета и Министарстава, Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја, Закон о унутрашњој управи, Закон о банској управи; Закон о општем управном поступку са изменама и допунама у њима;
- в) Закон о Државном рачуноводству, Закон о таксама и Правилник о извршењу истог с обзиром на примену у овом Министарству;
- г) Закон о радњама, Закон о мерама, Закон о општинској мерини, Закон о осигурању радника, Закон о коморама и њихове статуте;
- д) Закон о Управи за заштиту индустрије својине, Закон о државном заводу за унапређење индустрије и занатства.

Б. Посебни део обухвата ове предмете: За инжењере-хемичаре, инжењере-технологе и хемичаре.

Опште знање из:

- 1) свију грана хемије;
- 2) хемијске технологије и механичке технологије;
- 3) познавање домаће хемијско-техничке индустрије.

Чл. 9. — Приправници са потпуном средњешколском или њој равном стручном спремом у колико специјалним прописима нису обавезни на полагање нарочитог стручног испита, полажу државни стручни испит, који се састоји из ових предмета:

- 1) Устав Краљевине Југославије;
- 2) Опште одредбе о организацији државне управе, Закон о уређењу врховне државне управе, Уредба о подели на одељења Претседништва министарског савета и Министарстава, Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја, Закон о унутрашњој управи, Закон о банској управи, главније одредбе закона о чиновницима, Уредба о организацији Министарства трговине и индустрије, Закон о општем управном поступку са изменама и допунама у њима;
- 3) Закон о државном рачуноводству, Закон о таксама са обзиром на његову примену у Министарству;
- 4) Закон о радњама и акционарским друштвима, Закон о државној хипотекарној банци, Закон о Управи за заштиту индустријске својине, Закон о Државном заводу за унапређење индустрије и занатства.

Чл. 10. — Приправници са непотпуном средњешколском или њој равном стручном

школском спремом где их има, полагају само усмен испит из ових предмета:

Опште одредбе о организацији државне управе (специјално организација Министарства трговине и индустрије, главнији прописи Закона о таксама с обзиром на примену у Министарству са Правилником о извршењу истог), опште одредбе Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, инструкције о раду архивског особља и у опште темељно познавање свих архивских полова.

Чл. 11. — Испит за приправнике означене у чл. 5 и 9 је писмен и усмен.

Писмени испит приправника означених у чл. 5 састоји се из домаћег рада и писменог задатка а приправника означених у чл. 9 само из писменог задатка.

Испитна комисија одређује тему за домаћи рад, који кандидат има да поднесе у року, који не може бити краћи од месец дана нити дужи од три месеца, од пријема теме.

Ако домаћи рад буде примљен, кандидат се пушта на израду писменог задатка.

Писмени задатак се састоји у изради два практична случаја, које одреди испитна комисија из материје одређене за испите овим правилником, а који се дају кандидату на дан одређен за израду истог.

При изради писменог задатка искључена је јавност. Израда траје најдуже за приправнике означене у чл. 5 шест а за приправнике означене у чл. 9 четири сата.

Израда писменог задатка обавља се под надзором једног члана испитне комисије.

Приправнику се при изради писменог задатка стављају на расположење службене збирке закона и прописа.

Кандидат може полагати усмени испит само ако положи цео писмени испит.

Усмени испит је јаван и полаже се првог дана после дана одређеног за израду писменог задатка.

Чл. 12. — Право на полагање испита стице приправник по навршетку друге године своје приправне службе.

Чл. 13. — Ако приправник не положи писмени испит, не пушта се на усмени испит и сматра се да тога пута испит није положио.

Ако приправник одустане од испита, сматра се да испит није положио.

Чл. 14. — Приправник може највише три пута полагати државни стручни испит. Размак између испита мора бити најмање шест месеци.

Чл. 15. — Приправник, који не положи стручни испит до навршетка пете године приправне службе, или који га и трећи пут не положи пре тога рока, отпушта се из приправне службе у ресору Министарства трговине и индустрије.

Чл. 16. — Приправнику, који пре положеног стручног испита ступи у ресор Министарства трговине и индустрије из ког другог ресора, односно струке време проведено у ранијем ресору односно струци рачуна се у рок приправне службе у ресору Министарства трговине и индустрије, али он мора провести у новој струци најмање једну годину дана, па да може уз остале услове стећи право на полагање испита, но са том годином не може да прекорачи крајњи рок од пет година приправне службе.

Чл. 17. — Испитни су рокови за усмени испит: мај и новембар.

Испити се полагају у Министарству трговине и индустрије односно код надлежне банске управе пред комисијом, коју одређује Министар односно надлежни бан.

Приправник полаже испит по правилу пред комисијом надлежном за подручје, у коме је служио на дан подношења молбе за пуштање на испит. Приправници Министарства полагају испит пред комисијом у Министарству.

На испит приправника означених у чл. 5. из свог ресора код Краљевских банских управа Министар шаље свога изасланика, који може суделовати у пропитивању ради чега ће банска управа благовремено извештавати Министарство о дану полагања испита.

Чл. 18. — Чланове комисије и деловођу поставља Министар односно бан решењем за сваку годину унапред, и њихово наименовање

објављује се у „Службеним новинама” односно службеном листу банске управе.

Чл. 19. — Испитну комисију образују:

а) За приправнике из административно-правне групе означене у чл. 5 и за приправнике означене у чл. 9 и 10, где кандидата означених у чл. 10 има, тројица међу најстаријим чиновницима Министарства, односно банске управе.

б) За кандидате из инжињерско-техничке и хемијске групе један од најстаријих чланова испитне комисије из тач. а) овога члана и два инжињера из струке, којој кандидат припада.

У комисију код банских управа улазе и чиновници струке из које се испит полаже.

Истим решењем поставиће се за исти период времена и три заменика члановима испитне комисије под а) и два заменика инжињера за сваку инжињерско-техничку и хемијску групу, а тако исто и деловођа комисије и његов заменик.

Чланови комисије и деловођа, који се бирају из редова чиновника, морају бити стални чиновници са школском спремом поменутом у чл. 5.

Чл. 20. — Испитна комисија се састаје на позив Општег одељења Министарства трговине и индустрије односно банске управе.

Чл. 21. — Најстарији члан комисије је претседник исте.

Претседник руководи радом комисије.

Дужност је деловође да води записник комисије и да отправља све административне послове око полагања испита.

Чланови комисије, који су са приправником у доказаном непријатељству или у односу рођака по правој линији, или по побочној до четвртог степена закључно, мужа и жене или сродника по браку до другог степена закључно, не могу суделовати као испитивачи.

Чл. 22. — Молбу за полагање државног стручног испита упућује приправник преко свога непосредног старешине, Министарству трговине и индустрије односно банској управи.

У молби је приправник дужан да наведе податке о годинама државне службе и из које од прописаних група има да полаже испит. На предлог старешине, који је дужан молбу спровести најдаље у року од 15 дана Министар односно Бан доноси одлуку о праву приправника на полагање испита.

Чл. 23. — О одређеном дану за полагање испита, приправник се извештава преко непосредног старешине.

Испити се обављају за време канцеларијског рада, а и после истог ако потреба захте.

Чл. 24. — О току испита води се за сваког приправника засебан записник у нарочитој књизи, у који се, поред осталих нужних података уписује и одлука комисије о томе, да ли

је приправник положио испит или није. Препис овог записника се заводи у деловодни протокол.

Записник потписују: претседник, сви чланови и деловођа комисије.

Оцене о показаном успеху кандидата су:

- 1) положио једногласно,
- 2) положио,
- 3) није положио.

Чл. 25. — Резултат испита саопштава се одмах кандидату, а по томе претседник комисије доставља препис записника рада са осталим актима Општем одељењу Министарства односно банске управе.

Чл. 26. — Ако је приправник испит положио, Опште одељење заводи решење комисије у службенички лист и персоналну књигу, а опште одељење код банских управа осим тога извештава о томе Министарство, где се налази други примерак службеничког листа приправника, ради уношења одлуке комисије у примерак службеничког листа и персоналну књигу, који се код њега налазе.

На захтев приправника Министарство односно банска управа издаје уверење о резултату испита, без ознаке да ли је испит редован или понован.

Чл. 27. — Приправници, који су у другом ком ресору положили државни стручни испит, ослобођавају се испита из оних предмета, који

улазе у испитни програм (чл. 7, 8, 9, 10), а које су већ положили у другом ресору.

Чл. 28. — Лица са нижом школском спремом ако накнадно стекну вишу школску спрему не могу напредовати у више положајне групе и звања, везана са стеченом вишом школском спремом, док не положи државни стручни испит по овде прописаним правилима, који се тражи за групе и звања (чл. 5, 6, 7, 8, 10 и 11) везана са том вишом спремом.

Чл. 29. — Лице, које из које друге струке државне службе грађанског реда, или из које друге државне службе или из самоуправне службе прелази у државну службу у ресору Министарства трговине и индустрије, мора поред испуњења осталих услова пре прелаза положити прописани државни стручни испит.

Министар трговине и индустрије може ослободити полагања овог испита лице, које прелази у четврту или вишу положајну групу.

Чл. 30. — За припрему и полагање испита приправника означених у чл. 5 и 9. може се одобрити једномесечно одсуство.

Чл. 31. — На име хонорара председнику, члановима комисије и деловођи, плаћају сваком:

Кандидати именовани у чл. 5 по 100.— дин.
Кандидати именовани у чл. 9 по 80.— дин.
Кандидати именовани у чл. 10 по 50.— дин.

За преглед домаћег рада кандидат-приправник плаћа 200 динара, који се деле председнику и члановима комисије.

Чл. 32. — Испит из инжењерско-техничке и хемијске групе могу полагати кандидати-инжењери технолози и инжењери хемичари, који после свршеног техничког факултета имају најмање две године праксе у државној или приватној служби своје струке.

Кандидати који се желе користити одредбама привремене Уредбе о овлашћеним инжењерима и архитектама Бр. 27327 од 8 октобра 1924. године, морају то у својој молби нарочито истаћи и назначити. У овом ће се случају од њих тражити потпуно знање дисциплина, које су овим правилима предвиђене за испит, а домаћи рад ће обухватити израду пројекта хемијско-техничких индустријских постројења или какву већу хемијску анализу.

Министарство трговине и индустрије издаваће овим кандидатима специјална уверења о положеном инжењерском испиту.

Чл. 33. — Ова Правила ступају на снагу када буду обнародована у Службеним новинама.

Службене новине Бр. 275. — LXXXVI од 24. новембра, 1931. год.